

2. Az erkölcsi színvonalat emelni, a közjegyzői kamaráknak eszközt és jogot adván örökös és szigorú fegyelem gyakorlására.

3. Kötelezni minden közjegyzőt arra, hogy az iroda bevételeiről és kiadásairól, különösen a rájuk bízott letéteményezett összegekről számadást vezessenek.

4. Követelni, hogy a közjegyzők szabályszerűen és rövid határidő alatt legyenek kötelesek követelni a fedezetet, megrövidítvén a költségek és díjak fizetésére előírt határidőket.

5. Megállapítani egy általános és egyöntetű díjtarifát.

6. Módosítani a ventosei törvény 31. cikkét és megszüntetni, a mily hamar csak lehet, az oly állásokat, a melyek jövedelmei nem elegendőek arra, hogy a közjegyző existenciáját biztosítsák. (Az idézett törvény azt tartalmazza, hogy minden békebirói kerületben legalább két és leg több 5 közjegyző legyen.)

7. Egyformásítani a kerületeket, megszüntetvén a különböző osztályzatokat a közjegyzők között.

8. Megszüntetni a ventosei törvény 9. cikkét, a mennyiben azt rendeli, hogy az okiratok felvételénél vagy két tanu vagy egy második közjegyző legyen jelen.

9. Törvényhozásilag szabályozni a közjegyzők felelősségét.

S. R.

(Folytatás következik.)

Kérdés.

Hagyatéki tárgyalásoknál köteles-e a közjegyző tolmácsot alkalmazni arra az esetre, ha a közjegyző a felek által beszélt nyelvet nem érti, a jegyzőkönyvet vezető irnoka pedig érti? (Végreh. rend. 72. §.)

Justus.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci-körút 19.
--	--------------------------------	---

TARTALOM: Egyleti élet. — Levelezés. — A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományi, utóörökös vagy az özvegyi jog vitás. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. (Folytatás.) — A hagyaték tárgyalási díj megállapítása kérdéséhez. Jakab Géza, kir. közjegyző. — Codificatio. — Reform a francia közjegyzőségben. (Folytatás.) — Közjegyzői díjak megtérítése, ha a váltó az óvatolás alkalmával beváltatik. Közli: Dr. Majtinszky Zsigmond, közjegyző-helyettes. — Hirdetés.

Egyleti élet.

Az országos egyletünk folyó évi április 27-én megtartott ülésének jegyzőkönyvét az alábbiakban közöljük:

Jegyzőkönyv.

Fölvéve Budapesten, 1899. évi április hó 27-én, a Magyarországi kir. közjegyzők egylete központi bizottsági üléséről.

Jelenlevők: Zimányi Alajos, központi bizottsági elnök, Dr. Cottely Géza, Jakab Géza és Jeszenszky Danó központi bizottsági tagok.

Elnök Zimányi Alajos az ülést megnyitja s a jegyzőkönyv felvételére Jakab Géza bizottsági tagot kéri fel.

I. Elnök előterjeszti, hogy egyleti tagokul szabályszerűen jelentkeztek:

1. Dr. Jeszenszky István budapesti közjegyző,
2. dr. Papp József bonyhádi közjegyző, és
3. Dr. Lipcsey Péter egri közjegyző-helyettes.

Mindhárom jelentkező az egylet kebelébe alapsabályszerűleg tagul fölvételre azzal, hogy tagsági viszonyuk a folyó 1899. év január első napjától veszi kezdetét.

Miről a fölvett tagok, valamint az egyleti pénztáros is tudomásvétel végett s az utóbbi emez új tagoknak a törzs-könyvbe

leendő bejegyzése céljából, jegyzőkönyvi kivonaton értesí-
tessenek.

II. Elnök előterjeszti, hogy az 1897. évi december hó 7-én tartott közgyűlés határozata értelmében, azokat a tagokat, a kik több év óta, 1897-ik év végéig számítva, tag-díj hátralékban vannak és többszöri felszólításra sem tettek eleget fizetési kötelezettségöknek, a folyó évi január hóban ajánlott levélben, azzal a komoly figyelmeztetéssel hivta fel, hogyha hátralékos tagdíjait legkésőbb a folyó évi február végéig, az egyleti pénztárba be nem fizetik, vagy tartozásukat esetleg egyezségileg rendezni nem fogják, a tagok sorából törölni fognak.

Erre a felszólításra nemcsak hogy fizetést nem teljesítettek, de a felhívásra még csak nem is válaszolt 11 egyleti tag.

Ezeken kívül két tagdíj hátralékkal terhelt egyleti tag időközben, s anélkül, hogy fizetési kötelezettségöknek eleget tettek volna — elhalálozott.

Indítványozza tehát az elnök, hogy a megnevezettek az egyleti tagok sorából töröltessenek.

A központi bizottság elnök emez előterjesztéséről sajnálattal értesül, azonban alkalmazkodni lévén kénytelen a közgyűlés határozatához, annak alapján a fenebb 1—11 alatt megnevezetteket, tagsági kötelezettségök tekintetében tanusított kétségtelen vonakodásuk miatt, a 12. és 13. alatt megnevezetteket pedig elhalálozásuk következtében, a tagok sorából egyhangu határozattal törli. Erről az egyleti pénztáros a törlés foganatosítása s a hátralékként vezetett, fenebb kitüntetett tagdíjak leírása — úgy nem különben az 1—11 alatt felsorolt volt tagok is, tudomásvétel végett, jegyzőkönyvi kivonaton értesíttetnek.

Elnök előterjeszti, hogy az egyleti tagok létszámának szabatos megállapítása mutatkozott szükségesnek, és pedig két okból; egyik, hogy a pénztáros a nyilvántartás vezetésében megbízható adattal rendelkezék, s a másik, hogy a névsor az egyleti közlöny szerkesztőjével is közöltessék avégből, hogy ő a szakközlönyünknek ezentul megjelenendő számait már csak e végleg megállapított névsorban bevezett egyleti tagoknak küldje meg. A tagok névsorát a rendelkezésre álló adatok és tagsági nyilatkozatok alapján, a pénztárossal egyetértőleg, megállapítván, jelenti, hogy a tagok létszáma, a mai napon fölvettek s illetőleg töröltek számbavételével, ez idő szerint 139.

Ezzel kapcsolatban felhatalmazást kér az elnök arra, hogy

az ilyképpen megállapított tagnévsort megfelelő számú példányban kinyomathassa s annak egy-egy példányát minden egyleti tagnak, de sőt ezeken kívül még a nem tagoknak is, tehát az összes közjegyzőknek megküldhesse, az utóbbiaknak különösen azzal az értesítéssel, hogy azok részére, a kik nem tagjai az egyletnek, szaklapunk tovább már nem küldetik, valaminthogy a közelben megjelenendő pálya-munkát sem fogják díjtalanul megkapni, e kedvezmény csakis tagokat illetvén meg.

Elnök előterjesztését a központi bizottság helyesítőleg tudomásul veszi s a meghatalmazást neki a kívánt irányban megadja. Miről az ezzel előforduló költségek kiadásbátétele céljából egyleti pénztáros jegyzőkönyvi kivonaton értesíttetik.

Elnök előterjeszti, hogy a pálya-munka nyomtatásban készen van, szerző azonban öt darab eredeti okiratot mutatott be utólagosan, azzal az ajánlattal, hogy ezek az eredetiekhez hasonló utánzatban és kivitelen sokszorosítva, a pályaműhöz mellékletképpen fűzetnének, mely okiratok a műnek nemcsak hogy díszére válnának, de egyszersmind a hajdankori közjegyzői okiratok kiállítás formáját illetőleg is, igen érdekes és tanulságos illusztrációul szolgálnának. A sokszorosítás tekintetében, mivelhogy a könyvnyomda-vállalat is a fényképezés útján való sokszorosítást ajánlotta a legcélszerűbbnek, a központi bizottságnak kellő tájékozást nyújtandó, elnök Weinwurm Antal fényképészszel már érintkezésbe is lépett, a ki az öt darab okiratnak az eredetiek hű utánzatában, hasonló nagyságban, alakban és kivitelen s egyenként 500 példányban előállítandó fénykép-másolatát 409 forint azaz négyszázkilencz forint 50 krajcárban előirányzott átalány-árért hajlandó elkészíteni, a tiszta kivitelt szavatosságot vállalván. Elnök, emez előterjesztése fölött határozatot kér.

A központi bizottság megtekintvén a bemutatott okiratokat, azokat a pályamű kiegészítésére s egyszersmind annak díszítésére is alkalmas mellékletnek találván, azoknak az elnök által előterjesztett módon való sokszorítását elhatározta, azok előállítás költségeire kimutatott 409 frt 50 krt az egyleti pénztárból utalványozza s a kivitellel az elnököt megbizta, felhatalmazván őt arra is, hogy ha a nyomda-vállalatnál, a már megállapított és ki is utalványozott nyomtatási költségeken kívül e mellékletnek a mű egyes példányaiban leendő behelyezése által esetleg költség-többlet merülne fel, az erre szükséges s majdan utólag igazolandó összeget is az egyleti pénztárból a saját utalványára felvehesse.

Miről az egyleti pénztáros, tudomásvétel végett jegyzőkönyvi kivonaton értesítettik.

A napirend kimerítve lévén, elnök az ülést feloszlatta. Kelt mint fent. Zimányi Alajos elnök s. k. Jakab Géza s. k. jegyzőkönyv-vezető.

Levelezés.

Kedves Barátom!

A „Közjegyzők Lapja“-nak 10. számában az 1886. évi VII. t.-cz. 6. §-ához irt cikket örömmel olvastam, mert én is már rég idő óta az abban foglalt állásponton vagyok s így természetesen e cikkben foglaltakat egész terjedelmében elfogadom, magamévá teszem. Fölötte kívánatosnak tartanám, ha az összes kamarák ennek szellemében járnának el, mert én a mi kamaránknál szokásos eljárást, hogy t. i. az állandóan bejegyzett helyettes is esetenként a főnök akadályoztatása esetén külön rendelvényekkel rendeltesék ki, helytelenitem, és a törvény szellemével ellenkezőnek, sőt a vidéki közjegyzőknél, igen gyakran, én is kivihetetlennek tartom.

Reményilem, hogy e cikk azon kamarákat is, melyek nem így jártak el, a helyes eljárásra fogja vezetni a jövőben, mit őszintén kívánok.

Kartársi üdvözlettel.

Székesfehérvár, 1899. május 17-én.

Tisztelő barátod,

Ganóczy Flóris.

A hagyaték átadása, ha a köteles rész, hagyományi, utóörökösi vagy az özvegy jog vitás.

Irtá: *Dr. Szily Ferencz*, budapesti kir. közjegyző helyettes.

(Folytatás.)

Ezen a bajon segít a törvény 77. §-a. A köteles rész ugyanis számszerű pénzüsszegben megállapítható lévén, mint egyszerű készpénzkövetelés kötelmi jogi viszony természetével bír s így semmi akadálya sincsen annak, hogy ezen készpénzüsszeg biztosítása mellett a hagyaték a végrendeleti örökösnek átadassék s a köteles részre jogosult utasíttassék arra, hogy már most a köteles rész érvényesítése iránt indítson keresetet.

Ennek megfelelően is intézkedik a törvény 77. §-a következőképen: „Ha csupán a köteles részre jogosítottnak a köteles részhez való igénye vagy a köteles rész összege képezi a vita tárgyát: az örökösök a perre utasítás mellőzésével a hagyaték átadását kívánhatják arra az esetre, ha azt az összeget, a melyet a jogosítottak köteles részként követelnek s a mely összeget a tárgyalás során megjelölni kötelesek, biztosítják.“

Szükséges tehát: *a)* hogy a köteles részként követelt összeg számszerűleg megjelöltessék és pedig köteles részt igénylő által; *b)* hogy a végrendeleti örökös ennek biztosításába kifejezetten beleegyezzék és *c)* kérje a perre utasítás mellőzésével a hagyaték átadását. Az a körülmény, hogy a köteles részre jogosult ezen átadást ellenzi, figyelembe nem jön, mert a 77. §. ezen beleegyezést nem kívánja meg. Mihelyt a fenti körülmények fennforognak s a végrendeleti örökös a törvényszerű biztosítás mellett a hagyaték átadását kérte, a köteles részre jogosult ellenzése dacára is a 77. §. értelmében átadó végzés hozandó.

A köteles rész biztosítása. A biztosítás módja és mértéke a felek szabad megállapodására van bízva; az tehát első sorban egyezségileg állapítandó meg.

Csak az esetben, ha az egyezségileg nem sikerül vagy a köteles részre jogosult egyáltalán ellenzi, hogy a hagyaték ily módon átadassék, van helye törvényszerű biztosításnak, a melynél különbség teendő arra nézve, hogy a hagyatéki vagyon csupán ingókból, csupán ingatlanokból vagy pedig vegyesen ingókból és ingatlanokból áll:

a) ha a vagyon csupán ingókból áll, a kivetett összeg készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban birói kézhez teendő le. Hogy mely értékpapirok óvadékképesek, a törvény nem mondja meg, ennél fogva kiterjesztő magyarázat útján el kell fogadnunk azt, hogy ezek alatt oly értékpapirok értendő, melyek a végrehajtási eljárás során óvadékképeseknek vannak elismerve, vagyis a melyek a 3333/1881. számú igazságügy-ministeri rendeletben s a 35,172/1888. számú igazságügy-ministeri körrendeletben fel vannak sorolva. Hasonlóképen nem mondja meg a törvény, hogy ezen értékpapirok mily értékben fogadhatók el, itt is tehát per analogiam kiterjesztő magyarázat útján az 1881. LV. törvényczikk 42. §-át tartom alkalmazandónak, mely szerint: „biztosítékul — ha ez iránt a felek között más megállapodás nem jön létre — készpénz vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánított érték“

papírok fogadandók el az árfolyam kétharmadáig, de semmi esetre se a névszerinti értéken felül." Annál is inkább elfogadandó a magyarázat, mert hiszen a biztosíték azon kielégítési alapot képezi, melyből pernyerés esetén a köteles részre jogosult magát végrehajtás útján kielégíteni fogja. A leteendő biztosíték tehát a jövődő végrehajtás szempontjából is biztosítékot képez.

b) ha a hagyatéki vagyon csupán ingatlanokból áll, a köteles részül követelt összeg a zálogjognak a hagyatéki ingatlanokra az örökös, esetleg hagyományos tulajdonjogának bejegyzésével egyidejű bekebelezése által biztosított;

c) ha a hagyatéki vagyon ingókból és ingatlanokból áll, a zálogjog bekebelezésén felül a köteles részül követelt összeg aránylagos részét készpénz vagy óvadékképes értékpapírok letételével kell biztosítani. Az aránylagos rész kiszámításánál a hagyatéki ingatlanok tiszta értékének és a hagyaték-
ingók tiszta értékének arányát kell alapul venni.

A törvény ezen utolsó intézkedése kissé magyarázatra szorul. Az világos, hogy a törvényhozót ezen intézkedésnél azon intentió vezette, hogy a köteles részül követelt összeg biztosításául az egész hagyatéki vagyon szolgáljon, nemcsak az ingó, hanem az ingatlan vagyon is. Méltányos azonban, hogy a biztosítás terhe az ingó s ingatlan vagyont egymás közt aránylagosan terhelje. A törvény ugyan ezt csak az ingó vagyonra nézve mondja ki, midőn ezen aránylagos biztosítást a „zálogjog bekebelezésén felül“ kívánja meg. Ámde nem lehet fölteni, hogy a törvény abban az esetben, melyben ingó és ingatlan vagyon van, több és nagyobb biztosítékot akart volna követelni, mintha csak egyféle vagyon van, mert ez következetlenség volna. Ez csak törvényszerkesztési hiba, mely olyképp magyarázandó, hogy a kötelesrészül kivetett összeg aránylagos része zálogjog bekebelezés, aránylagos része pedig birói kézhez való letétel által biztosítandó.

Az aránylagos rész kiszámításánál ingatlanoknál azoknak tiszta értéke veendő alapul, vagyis a becsértékből a bekebelezett terhek leszámítandók.

Egy gyakorlati példa a kérdést legjobban meg fogja világítani. Például, legyen a hagyatéki ingatlan értéke 3000 frt, bekebelezett teher 1000 frt, akkor a tiszta érték 2000 forint. Legyen az ingók értéke 1000 forint s a kötelesrészül követelt összeg 900 frt. Az ingó s ingatlan vagyon aránya ennél fogva a köteles részül

követelt összegből 300 frt birói letéteményezés, 600 frt pedig zálogjog bekebelezés által biztosítandó.

Ha a hagyatékhoz bekebelezett jelzálogos követelések tartoznak, ezekre a biztosítás az alzálogjognak felülkebelezése által történhetik, ha az illető más biztosítékot nem nyújt. Egyébként nem szabad szem elől téveszteni, hogy a jelzálogos követelés ingó vagyont képez.

Ennélfogva concret esetben erre való tekintettel a biztosítás következőképen történhetik. Tartozzék a hagyatékhoz ingatlan, melynek tiszta értéke 2000 frt, jelzálogos követelés 1000 frt s egyéb ingóság 2000 frt értékben. A biztosítás más megállapodás hiányában mindhárom-féle vagyonra nézve aránylagosan kell hogy történjék a következő arány szerint 2 : 1 : 2. Legyen a köteles részként követelt összeg 1000 frt, akkor a zálogjog 400 frt erejéig a hagyatéki ingatlanokra s alzálogjog 200 frt erejéig a jelzálogos követelésekre bekebelezendő, 400 forint pedig birói letéteményezés által biztosítandó lesz.

Lehetne ugyan a törvényt úgy is magyarázni, hogy miután a jelzálogos követelés is csak úgy, mint a többi vagyon, ingóságot képez, erre nézve kivételnek helye nincsen s az az ingó vagyonhoz hozzáadandó s ez összérték arányában fogantositandó a biztosítás, a mely összérték a fenti példában volna 3000 frt s így biztosítékul birói letétbe volna helyezendő 600 frt, miután ingó s ingatlan vagyon közt az arány 3 ; 2.

Részemről azonban az előbbi felfogást helyesebbnek tartom, a törvény azon intentióját fogadva el, hogy a biztosítás aránylagosan lehetőleg az egész hagyatéki vagyont egyformán terhelje s a biztosítás legyen végrehajtás szerű, már pedig a végrehajtási törvény szerint a jelzálogos követelés lefoglalása az alzálogjog bekebelezése által történik.

(Folytatás köv.)

A hagyaték-tárgyalási díj megállapítása kérdéséhez.

Lapunk egyik elsőrendű célja lévén a gyakorlati kérdések fölvetése és tárgyalása, jónak látom egy az én gyakorlatomban előforduló ilyen kérdésnek a közlését ; mert azt hiszem, hogy

hasznos eset az örökösödési eljárás körében számos kartársamnál előfordul s bizonyára akadnak bíróságok is, melyek a kérdést hasonló szempontból fogják fel, mint az a bíróság, a melynek szerintem téves felfogása ellen nekem, egy konkrét esetben, alkalmam volt állást foglalni.

Az eset röviden a következő: Egy öröknyónak a hagyatékát tárgyaltam. A bíróság a tárgyalási jegyzőkönyv alapján, az igazolt örökösöknek a hagyatékot átadta s felszámított tárgyalási díjamat megállapította. Ez az örökösödési eljárás a hagyaték átadásával s a végzésnek az ingatlanokra vonatkozó telekkönyvi foganatosításával befejezést nyert.

Erre több mint egy év elteltével — különben csakis a történeti hűség kedvéért említek időt, mivelhogy az időköz hosszabb vagy rövidebb volta közömbös — beérkezik a községi leltározó közegtől a bírósághoz ismét egy hagyatéki leltár, a melyben ugyanannak az öröknyónak olyan, szintén az ő hagyatékához tartozó ingatlan vagyona leltározatott, a mely vagyონrész a már befejezett hagyatéki eljárás során sem leltározva, sem egyébként szóba hozva egyáltalában még nem volt, a mire tehát a hagyatéki tárgyalás és átadás ki nem terjeszkedett.

Ezt a leltárt, az ügyiratokkal kiegészítve, a hagyatéki bíróság nekem kiadja, megbízást adván, az utóbb fölvetett leltárba foglalt hagyatéki vagyón tárgyalására. Ezt befejezve, a második leltárba fölvetett vagyónértékének megfelelő 3 frt tárgyalási díj-átalány megállapítását kértem. — Az, hogy az első leltárban fölvetett vagyónérték magasabb volt, hogy tehát az után magasabb díj-átalány járt, mellékes.

A hagyatéki bíróság, a második tárgyalás alapján is, természetesen egy önálló végzésben, átadta emez ujonan hagyatékul megállapított vagyónrészt az örökösöknek; az én 3 forint tárgyalási díjamat azonban nem állapította meg, utalván az örökösödési eljár. szab. törvény 120. §-ára, melyből az véli kiolvasni, hogy ilyen esetben a közjegyzőt tárgyalási-díj már nem illeti meg.

A végzésnek e sérelmes része ellen felfolyamodással éltem; azt hiszem, leghelyesebben cselekszem, ha magát e felfolyamodást itt egész terjedelmében közlöm.

„Tek. kir. járásbíróság! X. községben elhalt néhai M. M. hagyatéki ügyében hozott 1898. Ö. 281/7. ügyszámu átadó végzésnek ama része ellen, amelyben kimondatik, hogy a felszámított

3 frt tárgyalási díj, az örökösöd. törv. 120. §-a értelmében megállapítható nem volt, felfolyamodással élek: és pedig lekintve az összeg csekélységét, nem a magábanvéve jelentéktelen érdek-kérdés miatt, hanem elvi szempontból; mivel felfogásom szerint a törvény ebben az esetben nem helyesen alkalmaztatott.

Hogy álláspontom jogosultsága nyilvánvalóan igazolást nyerjen, mindenekelőtt kérem, ugyanennek az öröknyónak még 1897. évi december 30-án általam fölvetett tárgyalási jegyzőkönyv szerint letárgyalt és az 1003/1898. számu átadó végzéssel befejezett hagyatéki ügyét is, a jelen felfolyamodásomhoz csatolni.

Az ügyiratokból a következő tényállás derül ki:

X. községben 1897. évi szeptember 16-án elhalt M. M. öröknyónak a hagyatékát a községi jegyző leltározván, e leltárt az érdekelt felek az 1897. évi december 30-án általam tartott hagyaték-tárgyalás alkalmával megállapították, kijelentvén, hogy az öröknyó hagyatékát ama vagyónrészek képezik, melyek a leltárban helyesen fölveve vannak.

Önként értetődik, hogy a tárgyalás folyamán, a hagyatéki állag leltári megállapításánál, az érdekelt felek minden esetben felszólíttatnak, hogy a tételenként felolvasott leltárra nézve tegyék meg észrevételeiket, — s ha valami vagyónérték, jog, vagy teher a leltári állagba még beállítandó, avagy abból kihagyandó lenne, nyilatkoztassák ki, hogy a hagyatéki állag véglegesen ahhoz képest állapíthatassék meg. Hogy ez megtörtént, igazolja a tárgyalási jegyzőkönyv.

Már most jöjjünk tisztába azzal a kérdéssel, hogy a tárgyaláson jelenlevő érdekelteknek, a leltárra tett ilyen helyben hagyó avagy kiegészítést kívánó — tehát a leltárt végleg megállapító nyilatkozata után, kötelessége-e a tárgyaló közjegyzőnek még kétségeskedni, vagy éppen annak hitelt nem adni, — s következésképpen kell-e a közjegyzőnek még azonfelül — mondjuk hivatalból, nyomozni és kutatni, hogy a felek által megállapított leltári hagyatéki vagyónállagon kívül, esetleg nincs-e még valami be nem jelentett vagy elhallgatott hagyatéki vagyona az öröknyónak? Erre csak egy felelet lehet, az: hogy nem. Mert ilyen a törvény nem kíván, de nem is kívánhat; mivel az eféle nyomozási kísérlet egyszerűen lehetetlen lenne. Csak magok a felek s az ő közreműködésük mellett a leltározó közeg, a helyszínén, képesek és hivatottak a hagyatéki állapotot szabatosan megállapítani.

(Folytatása következik.)

Codifikáció.

A „Jog“ idei 20. és 21. számaiban közölve vannak.

A polgári törvénykönyvet előkészítő bizottság teljes ülésében megvitandó 12. számú kérdések:

„Ingatlanok tulajdonának szerződés útján való átruházásánál felállítassék-e a közokirati vagy az okirati kényszer, s ha igen, vajjon a megállapítandó okirati forma csupán a telekkönyvi bejegyzés előfeltételét avagy az ingatlanok tulajdonának átruházását célzó kötetmi szerződés érvényességi kellékét képezze-e?“

Dr. Imling Konrad előadó álláspontja az egyszerű okirati forma. A közokiratot mellőzendőnek véli. Ez utóbbi véleményének támogatására felemlíti, hogy a törvényhozás ismételten foglalkozott már e kérdéssel és mindig úgy döntött, hogy a közjegyzői kényszer nem kívánja.

Végül egyetlen érvül azt hozza fel, hogy az országban 328 bíróság van telekkönyvi hatósággal felruházva és ezek közül csak 220 olyan van, melynek székhelyén kir. közjegyző is van. A mi-ből ily következtetést von le:

„A tulajdonjog átruházásának tárgyát nagyobbbrészt oly ingatlanok képezik, a melyeknek csekélyebb értékére való tekintettel az érdekelt felek az átruházási szerződést lehetőleg lakhelyükön kötik meg, a községnél őrzött telekkönyvi másolat adatainak vagy az alkalmilag magánál a telekkönyvi hatóságnál szerzett adatok alapján. Arra már nehezebben szánják el magukat, hogy a szerződés megkötésének céljából a telekkönyvi hatósághoz menjenek és az okiratot ott szerkesztessék és állíttassák ki — főleg ha még a személyazonosság megállapítása végett alkalmas és nem mindig könnyen található tanukat is kell magukkal vinniök.“

„Ha a közjegyző nem a telekkönyvi hatóság, hanem más bíróság székhelyén, tehát többnyire tetemes távolságban lakik; ha az alkalmas közjegyzői okirat megszerkesztése végett előbb a szükséges adatokat kell a telekkönyvi hatóságnál megszerezni s azután a közjegyzőhöz (talán tanukkal együtt) más bíróság székhelyére kell utazni; és ha a törvény mindezek és annak daczára, hogy az ügyek nagyrésze az ily fáradságos utánjárással kapcsolatos költséget el sem bírja, az átruházási szerződés jogérvényéhez mégis közjegyzői okiratot kíván: akkor ennek nem az volna a következménye, hogy a felek alávetik magukat a törvény kívánal-

mainak, hanem vagy az, hogy az átruházási szerződést inkább meg sem kötik, vagy hogy megkötik, de törvényellenes módon, úgy mint eddig, magánokirat kiállításával, vagy éppen csak szóbelileg, a többivel pedig — főleg a telekkönyvi bejegyzéssel — nem is gondolnak.“

„Előadó ezért úgy tartja, hogy a törvényhozás helyesen teszi, ha ezekhez a körülményekhez és követelményekhez alkalmazkodik és nem várja, hogy azok fognak a rideg jogszabályhoz idomulni; és hogy helyesen teszi, ha a jogbiztonságnak középszerű de elérhető garanciáival elégszik meg, és nem követel oly nagyobb fokú garanciákat, melyek az adott viszonyok között el nem érhetők:

Ezután előadó felhossa a következőket

„A közokirati — nevezetesen közjegyzői — kényszer mellett!“

„2. A közokirati kényszerrel járó alakiságok több időt és alkalmat adnak a feleknek ügyleti akaratkijelentéseik megfontolására, az a körülmény pedig, hogy az ügylet megkötésénél hatósági személy vagy közjegyző működik közre, szintén jelentékeny garanciát nyújt arra nézve, hogy a felek kijelentéseik horderejével tisztában vannak, főleg pedig arra, hogy a jelzett okirat a felek szándékát helyesen és érthetően juttatja kifejezésre.

„b) A közokirati kényszer, főleg a közjegyzői kényszer statválása esetén az eljáró hatósági személy, vagy közjegyző kötelességévé lehetne tenni, hogy az általa felvett okirat alapján az ingatlan tulajdonjogának a szerző javára leendő bekebeleztetése iránt a szükséges lépéseket megtegye, a mi telekkönyveink rendezettségét kiváló módon előmozdítaná és biztosítaná.

B) „Az okirati kényszer mint kötetmi szerződés érvényességi kelléke ellen szólnak:

1. Az okirati kényszer ellen általában,

a) A gyakorlati kivihetőség szempontja. Számolni kell ugyanis a népbén meggyökerezett vis inertiaeval, a mely esetleg a törvény rendelkezésén túl fogja magát tenni. Nálunk az ingatlanok elkötelezését célzó szerződések jelenleg formához kötve nincsenek, a mi a köztudatba annyira átment, hogy kérdés: képes lesz-e a törvény rendelkezése a nép ezen jogi felfogásán és meggyőződésén változtatni.“

„Utalhatni e tekintetben telekkönyvi intézményünk sorsára,

mely több mint 40 éves fennállása daczára sem tudott a köztudatba átmenni.“

b) „A jogbiztonság fontos érdeke, melyet az okirati kényszer legalább az átmeneti időben mindenesetre veszélyeztetni fog. A felek — legalább kezdetben — nagy számban fogják ezentul is szóbelileg kötni szerződéseiket és azokat átadással fogantatba is veszik.“

„Ha ezek a szerződések érvénytelenek lesznek: az azok alapján tett szolgáltatást mindegyik fél az elévülési határidőn belül bármikor vissza fogja követelhetni, a miből előreláthatólag számos per és jogsérelem fog származni, mely nagyrészt roszhiszeműségre és nyereségvágyra lesz visszavezethető.“

„A jogérzést a dolog természeténél fogva legélesebben és legérzékenyebben az fogja sérteni, hogy oly ügylet, melynek alapján az átadás is megtörtént, fog az okirati forma mellőzése miatt utólag törvénytelennek ki mondatni. Ez szerfelett alkalmas lesz az egészséges forgalmi viszonyok egy fontos támaszát, a más szavában való bizalmat aláásni.“

„Az ebből származható szembeszökő visszásságokat elenyészeltetni kell; ez oly módon történhetnék, hogy az okirati kényszer esetén is kivételnek volna dolga azokra az esetekre nézve, a melyekben a felek szóbelileg kötött szerződést átadással már teljesítették. E végből ki kellene mondani, hogy a megtörtént átadással szemben nem lehet hivatkozni az ügylet írásba foglalásának elmulasztására. Habár másrészt kétségtelen, hogy a gyakorlatban sokszor fölötte nehéz az ingatlan dolog átadásának bizonyítása és még nehezebb annak bizonyítása, hogy az átadás tulajdonszerzésének céljára történt.“

c) „Az egyszerű okirati kényszer nem nyújt elegendő biztosítékot arra, hogy az okirat a felek akaratát hiven tükröztesse vissza, mivel az ilyen okiratokat tapasztalat szerint legtöbb esetben zugirások és járatlan egyének készítik. Az ilyen okirat, nem hogy elejét venné esetleges jogvitáknak, sőt ellenkezőleg igen gyakran felidézi azokat.“

„d) Ellentétben áll az okirati kényszer az egyéni szabadság és a forgalom szabadságának uralkodó elvével.“

„2) Különösen a közjegyzői kényszer ellen szól.“

„a) A közjegyzői székhelyek nehéz hozzáférhetősége. A közjegyzői székhelyek nálunk ez idő szerint még oly csekély számban vannak, hogy a szerződő felek a vidéken gyakran igen

nagy utat lesznek kénytelenek tenni, — esetleg személyazonossági tanukkal együtt — a legközelebbi közjegyzői székhelyig. Az ezáltal időben és költségben elkerülhetlenné vált nagy áldozatok az esetek nagy számában arra fogják birni a feleket, hogy figyelmen kívül hagyásával a törvény rendelkezésének, szóbeli megállapodással érvényesítsék be.“

„b) Az előbb említettektől eltekintve magának a közjegyzői okiratnak felvétele is nem csekély költséget okoz, a mely költség — különösen kisebb ingatlanok adás-vételénél — a vétel tárgyával arányban nem álló terhet fog a felekre róni és az ingatlanok forgalmát tulságosan fogja nehezíteni.“

„c) A kérdés abban a vonatkozásában, hogy az okirati esetleg közokirati forma a telekkönyvi bejegyzés előfeltételét képezze, a mai alaki telekkönyvi jognak, nevezetesen a telekkönyvi rendelet 67 §-ának azt a szabályát érinti, mely szerint a telekkönyvi hatóság csakis okirat alapján teljesíti a telekkönyvbe bejegyzéseket. Ennek a kérdésnek főleg akkor van fontossága, ha mint a mai jogunkban, az okirat hiánya nem alterálja a szerződés érvényét.“

„Az iránt, hogy az okirati forma mint telekkönyvi bejegyzés előfeltétele fentartassék, nem forog fenn észrevétel, s legfeljebb arról lehet szó, hogy — a mai jog szigorításával — ne magán okirat, hanem közokirat, (vagy legalább hitelesített magán okirat) kívántassék meg; nem hitelesített magánokirat alapján pedig legfeljebb előjegyzés engedtessek. Ennek az a nagy előnye volna, hogy a szabályozásnak ez a módja a minimumra redukálná annak a lehetőségét, hogy hamisított okiratok alapján történjenek esetleg telekkönyvi bejegyzések.“

Külföldi jog.

„Az okirati forma a kötelmi ügylet érvényességi kelléke, a code civil 1.341 és 1582 art. szerint, a codice civile 1314 §. szerint, a szász polg. törv.-könyv 822. §. szerint, a zürichi törv.-könyv 1385, és 532. §§ szerint. A közjegyzői forma a kötelmi ügylet kelléke: a porosz Landrecht I. 10 c 15 §, a bajor 1861 XI/10 kir. közj. törv. 14. §-a, a hesseni javaslat III. oszt. 56., 57., 58. §§ és a német polg. törv.-könyv 313. §-a értelmében, mely utóbbi szerint azonban az ennek a formának mellőzésével kötött

szerződés egész tartalma szerint érvényessé válik, ha az „Aufsung“ és telekkönyvi bejegyzés megtörténik.“

Az okirat forma nem a kötetmi ügylet érvényességi kelléke, hanem csupán a tulajdonjog telekkönyvi bejegyzésének előfeltétele az osztrák jogban.

(Folytatás következik.)

Reform a francia közjegyzői törvényben.

E kilencz pontban foglaltak, voltak tehát 1879-ben azok a kívánalmak, a melyeket mint legfőbb postulátumokat terjesztett elé a szerző (a kimagá is közjegyző volt). És egész munkájában azt bizonyítja, hogy ezek az ajánlott reformok nem csak a nagyközönség, de magának a közjegyzőknek is elengedhetlenül érdekében áll.

Megvallom, hogy a mikor ezt a munkát olvastam, bizonyos, hogy is fejezzem ki magam? különös világításban tűnt fel előttem a franciaországi közjegyzők helyzete. És bizonyos megnyugvás és hit a jövőben töltött el, mert hát ezek a postulátumok a mi elménket nem foglalkoztathatták, ezek a vágyak előttünk nem is léteztek, mert a mi törvényünk nem tartalmazott oly intézkedéseket, a melyek alapján a francia, által perhorreskált állapotok előállhattak volna.

Azonban semmi sem tökéletes a nap alatt, a mi törvényünk más nemű hiányokban szenved, de szenved és a miatt szenvedünk mi is a közjegyzők.

Hanem azért, mert nekünk más bajaink vannak, elég érdekesek a mások bajai is arra, hogy azokról tudomást vegyünk és azokat megismerni és méltatni akarjuk.

Annyival is inkább érdemes foglalkozni ezzel, mert épen most aktuálssá vált, a mennyiben a francia törvényhozás épen most foglalkozik e kérdések elintézésével.

Beösmérem, hogy 1879 óta nem tudom, hogy a mik történtek és hogy történt-e valami Franciaországban e téren, hanem a mennyiben a „Journal des Notaires et des Avocats“ című lap idei első számában közölve van Guérin senator javaslata a közjegyzői reformra vonatkozólag és a harmadik számban már a senátus által f. évi márczius 14-én megszavazott javaslat is napvilágot látott, és továbbá minthogy ezen megszava-

zott javaslat épen az 1879-ben közzé tett postulátumok teljesítését foglalja magában, úgy látszik, hogy épen 20 év kellett Franciaországban is arra, hogy ezen első látásra is józan és inkább a nagy közönség mint a közjegyzők érdekében álló intézkedések törvénykezési tárgyalás tárgyát képezhessék.

A senátus által megszavazott javaslat a következő:

„A közjegyzők kerületei.“ 5. szak. A közjegyzők hatásköre kiterjed: a felebbezési bíróság székhelyén levőkre ezen bíróság egész területére; a más községbeliekre nézve pedig a békebíróság kerületére. Azonban oly községekben levő közjegyzők hatásköre, a melyekben több békebíróság székel, mindeniknek az egész községre kiterjed.

Második közjegyző vagy tanuk 9 szak.

A közjegyzői okiratok egy közjegyző által is felvételhetnek az alábbi esetek kivételével:

1. A végrendeletek és tisztességi folyamodványok a polgári törvénykönyv szabályai szerint veendőek fel.

2. Okiratok a z élők vagy házastársak közötti ajándékozásokról, a házassági szerződésben bennfoglaltak kivételével, ajándékozás elfogadásáról, végrendelet vagy ajándékozás visszavonásáról, meghatalmazás vagy feljogosításról ezen különböző ügyletekre semmiség terhe alatt csak két közjegyző vagy egy közjegyző és két tanu előtt állíthatók ki.

A második közjegyzőnek vagy a két tanunak csak az okirat felolvasásakor és a felek aláírásakor, vagy azon nyilatkozatok tétele alkalmával, hogy nem tudnak vagy nem képesek írni, kell jelen lenni és ezt semmiség terhe alatt meg kell az okiratban említeni.

3. Okiratok felvételénél, mikor a felek nem tudnak vagy nem képesek aláírni, második közjegyző vagy két tanu aláírása szükséges.

Ezen fennebb 2., 3. pontokban említett esetekben az ügyleti tanuknak francziának, nagykorúnak, irástudónak, a polgári jogok élvezetében levőnek és azon községben lakónak kell hogy legyen, a hol az okirat felvételik.

Mindkét nembeliek lehetnek, de férj és nő egy aktusnál nem lehetnek együtt tanuk.

Azonossági tanuk 11. szak

A felek nevei, állása és lakása a közjegyző előtt ösmeretes

kell, hogy legyen, vagy pedig az okiratban két nagykoru tanu által kell igazolva lenni, a kik őket ismerjék, irni tudjanak és ugyan olyan minősítvénynyel birjanak, mint az ügyleti tanuk, azonban másutt is lakhatnak, mint a községi kerületben.

A közjegyzők száma 31. szak.

Minden megyére a közjegyzők száma, állomáshelye a kormány által a következő módon állapítandó meg:

1. Olyan városokban, melyek 100.000 és azon felüli lakossal birnak, 6000 lakos után legfeljebb egy közjegyző.

2. Más községekben egy békebirói kerületre legalább egy közjegyző.

Mindazonáltal vagy a közjegyző elhalálása vagy igazolt akadályoztatása esetében a törvényszék elnöke, akár a közügyész, akár a közjegyző kérésére kirendelhet helyettesként egy közjegyzőt az ugyanazon járásnak a szomszédos békebirói kerületéből.

(Folytatás következik.)

Közjegyzői díjak megtérítése, ha a váltó az óvatolás alkalmával beváltatik.

Dr. CALLIGARIS LAJOSTÓL megjelent a „Zeitschrift für Notariat“ czimű lap 19. számában.

Közli: Dr. MAJTINSZKY ZSIGMOND közjegyző-helyettes.

A midőn a váltó beváltása és kifizetése annak a váltóbirtokos részéről előzetesen történt sikertelen bemutatás után csak az óvás felvétele végett eljáró kir. közjegyző kezéhez történik, azon elvi kérdés eldöntése áll elő, jogositva van-e a váltóbirtokos és mily uton az ily esetben a közjegyző eljárása folytán felmerült költségeket a váltóadóson megvenni.

A közjegyzőt eljárásának díjazása akkor is megilleti, ha nem is kerül óvásra a sor. A osztrák közjegyzői törvény 174 §-a értelmében jogositva van, megkezdett, de hibáján kívül be nem fejezett ügyködéséért megfelelő díjazást igényelni. A közjegyzői díjszabás 8. §. meghatározza a közjegyzőnek az ideiglenes őrzésért és kiszolgáltatásért járó díjakat, ha harmadik személyek részére leendő kiszolgáltatás végett pénzt vesz át, és végül ugyancsak a

közjegyzői díjszabás 15. §. szerint a közjegyző kétlovas kocsi díjának megtérítését is igényelheti.

Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a közj. törv. 107. §. és a váltótörvény határozmányai szerint jogositva van ugyan, de nincsen kötelezve az óvatolt személy által neki felajánlott pénznek őrzője és átadójaként szerepelni. „Az óvás felvételekor nem a tulajdonképeni fizetésről van szó, az óvatoló személynek nem az a feladata, hogy a váltóösszeget felvegye, hanem az, hogy az illető kötelezettet a jogositott részére leendő fizetésre felhívja s annak nyilatkozatát tudomásul vegye. E célból kell neki a váltót bemutatnia, nem pedig azt fizetés ellenében kiadni vagy annak kiadásával kötelezettet megkínálni. (A lipcsei német Oberlandesgericht 1871 július 31-én hozott ítéletének indokai-ból. Stegemann gyűjteménye I. köt.) Ezen szempontból kifogás alá nem eshetnék, hogy a közjegyző, a nélkül, hogy a fizetést, melyet az adósnak magának közvetlenül a hitelező kezéhez kellene teljesítenie, elfogadná, csak az általa adóshoz intézett és az igényelt költségekre is kiterjedő felszólítására kapott választ vegye fel az óvásba. Ezen esetben az óvás az adósnak az óvási költségek megfizetésére való kötelezettsége tekintetében fenforgó minden kételyt kizárna.

Lehetne azonban a közj. törv. 175. §-ára is hivatkozni, mely szerint külön megállapodás esetén kívül, mindazok, kik valamely közjegyzői ügyködést igénybe vettek, a költségeikért egyetemlegesen felelősek. Abból, hogy a közjegyzőnek a hitelező részéről megbízatása csak az óvás felvétele céljából történt, azt lehetne következtetni, hogy az esetleges pénzátvétel és annak kiadása, mely ilykép az adós kívánatára lett elvállalva, költségeiért a közjegyzővel szemben a váltóadó maga felelős, a kik a közjegyző díjai a közj. törv. 176 §-a értelmében és a 107. §-szerint kiállított elismervény ellenében megveendőek volnának. Mi mellett a hitelező szavatossága kérdés alá nem jönne.

Az ily kibúvók megengedhetősége azonban egészen attól függne, hogy a közjegyző mily állást volna hajlandó az illető nézetekkel szemben elfoglalni. El kell tekinteni az ilyen kisegítő eszközöktől és a váltóhitelezőnek az ily közjegyzői költségek tekintetében az adóssal szemben fennálló viszonyból eredő jogkérdést kell eldönteni.

A váltóhitelezőnek a közjegyző kezéhez történt fizetés esetén okozott közjegyzői közbenjárás díjak oly kiadásoknak tekin-

tendők, mint a melyek a váltó előzetesen történt szabályszerű bemutatásakor elmaradt fizetés, tehát jogellenes mulasztás, vagyis az adós részéről kötelezettségének nem pontos teljesítése által a hitelezőnek törvényes szabályoknál fogva szükségszerűen felmerültek. De mindamellett, hogy a méltányosság és az általános magánjogi elvek a mellett szólnak, hogy az ily a hitelezőnek okozott vagyoni hátrány tekintetében az adós megtérítési kötelezettsége kimondassék, ezen igénynek magánjogi uton való érvényesítése nemcsak a bizonyítás miatt, de anyagi tekintetben is nehézségekkel járna. Az ily csekély összeg peres uton való behajtásának kellemetlen voltát még fokozná az a körülmény, hogy a hitelezőnek itt a váltójog perbeli előnyei nem volnának segítségére, eltekintve attól, hogy a többi váltókötelezett egyetemleges szavatossága magánjogilag elenyésznek. Emellett ama kérdésre, vajjon a hitelezőt megilleti-e az ily költségekre nézve váltójogi igény, sem lehetne teljes biztonsággal igenlőleg válaszolni.

A váltótörv. 81. §-a kimondja ugyan, hogy a váltóadósok kötelezettsége kiterjed mindarra, a mit a váltóbirtokos a váltókötelezettség nem teljesítése miatt követelni jogosítva van. De a váltótörvénynek ezen kötelezettség tartalmát közelebbről megjelölő valamennyi határozománya feltételezi azt, hogy az óvás feltétele a váltóösszegnek legalább részbeni nem fizetése miatt történt legyen.

A 48. §. feljogosítja a váltóadóst, hogy a váltóösszegnek kamatokkal és költségekkel együtt való kifizetése ellenében a váltó és óvás kiadását követelhesse.

Az 50. §. szerint a váltóbirtokos visszkereseti igényei a váltóösszeg és 6 százalék kamatain felül az óvási költségekre és $\frac{1}{3}$ százalék váltódijra is terjednek ki, az 51. § szerint pedig a forgató visszkereseti igényeihez az ő felmerült költségei is hozzászámíttatnak. Mindez azonban csak a fizetés hiánya miatti óvás feltétele esetében áll.

(Folytatás következik.)

Közjegyzői állások üresedésben:

A galgóczi, Pozsonyi kamara, a magyar-láposi, Kolozsvári kamara, a debreczeni, Debreczeni kamara, a felső-eőri, Szombat-helyi kamara területén.

Hirdetés.

Sztranyavszky Géza balassa-gyarmati kir. közjegyzői irodájába helyettest keres s felkéri azokat, a kik eziránt érdeklődnének, hogy okmányokkal ellátott ajánlataikat közvetlenül hozzá küldjék.

EUROPA, Budapest.

KÖZJEGYZŐK LAPJA

Szerkeszti SCHILLING RUDOLF, budapesti kir. közjegyző.

KIADJA A MAGYARORSZÁGI KIRÁLYI KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Előfizetési ár: egész évre 5 frt, fél évre 3 frt.	Megjelenik havonként 2-szer	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI., Váci körút 19.
---	---------------------------------------	--

TARTALOM: A hagyaték átadása, ha a köteles rész hagyományi, utóörökös vagy az özvegyi jog vitás. Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes. (Folytatás.) — A hagyaték tárgyalási díj megállapítása kérdéséhez. Jakab Géza, kir. közjegyző. — Reform a francia közjegyzőségben. (Folytatás.) — Közjegyzői díjak megtérítése, ha a váltó az óvatolás alkalmával beváltatik. Közli: Dr. Maitinszky Zsigmond, budapesti kir. közjegyző-helyettes. — Hagyatéktárgyalási kényszer és hagyatéki jegyzék.

A hagyaték átadása, ha a köteles rész, hagyományi, utóörökös vagy az özvegy jog vitás.

Irta: Dr. Szily Ferencz, budapesti kir. közjegyző-helyettes.

(Folytatás.)

II. A hagyományi jog vitás volta.

A hagyományos az örökhagyó által neki hagyományozott vagyonértéket csak az örököstől követelheti. A hagyományos tehát nem közvetlen jogutódja az örökhagyónak, míg az örökös közvetlen jogutód, a ki örökhagyó elhalálásával ipso jure megszerzi az örökséget, örökhagyónak összes activ és passziv vagyonába belép, vagy mint mondani szokás: örökhagyó vagyonjogi személyiségét folytatja.

A hagyományosnak tehát a hagyomány erejéig követelési joga támad az örökös ellen, úgyhogy az örökös és hagyományos közti viszony kötelmi jogi viszony természetével bir. Ez a fő különbség az örökös és hagyományos között, melynek számos további jogi következményei vannak, melyeket csakis ezen alapelv alapul vételével lehet kimagyarázni.

Igy például egészen más jogi állása van a hagyományosnak és más az örökösnek az örökhagyó hitelezőivel szemben.

A hagyatéki terhekért első sorban az örökös felelős a reá szállott egész örökség erejéig, ezeket tehát ő kielégíteni köteles, a